

تازه های آماری بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

(۱) میراث فرهنگی

- تعداد مجوزهای صادره باستان شناسی

در جدول (۱) روند صدور مجوزهای باستان شناسی به منظور کاوش، گمانه زنی به منظور تعیین حریم، بررسی و شناسایی در محوطه های تاریخی و هیئت های مشترک طی سال های ۹۳ و ۹۴ ارائه شده است.

جدول (۱)، تعداد مجوز صادر شده باستان شناسی

دوره زمانی	سال ۹۳	سال ۹۴	درصد رشد
کاوش	۵۳	۶۰	۱۳
بررسی و شناسایی	۳۸	۳۸	۰
گمانه زنی	۳۹	۵۱	۳۱
هیئت های مشترک	۷	۸	۱۴
مجموع	۱۳۷	۱۵۷	۱۵

مأخذ: پژوهشکده باستان شناسی

در سال ۹۴ در مجموع ۱۵۷ مجوز صادر شده که نسبت به سال گذشته حدود ۱۵ درصد رشد را نشان می دهد. از مجموع ۱۵۷ مجوز صادر شده در سال ۹۴، کاوش ۶۰ مورد مجوز، بررسی و شناسایی ۳۸ مجوز، گمانه زنی و هیئت های مشترک نیز به ترتیب ۵۱ و ۸ مجوز صادر شده را به خود اختصاص داده اند.

(۲) تحولات بخش صنایع دستی

همانطور که در جدول (۲) ملاحظه می شود، در مجموع در سال ۹۴ حدود ۱۷۴ میلیون دلار صادرات صنایع دستی داشته ایم که نسبت به سال قبل حدود ۱۳ درصد رشد داشته است. سهم صادرات صنایع دستی از کل صادرات غیرنفتی در سال ۹۴ حدود ۰/۵ درصد بوده که نسبت به سال ۹۳ افزایش یافته است. عمده دلیل افزایش این سهم در سال جاری کاهش صادرات غیرنفتی و رشد صادرات صنایع دستی (حدود ۱۳ درصد) می باشد. این ارقام بیانگر سهم ناچیز صنایع دستی از حجم تجارت بین الملل کشور است. با توجه به پتانسیل های موجود، این بخش نیازمند حمایت و سرمایه گذاری بیشتری می باشد.

واردات صنایع دستی در سال ۱۳۹۴ حدود ۲۲/۴ میلیون دلار بوده که نسبت به سال قبل حدود ۲۳ درصد کاهش داشته است. سهم واردات صنایع دستی از کل واردات کشور نزدیک به صفر است.

جدول (۳) به مقایسه صادرات و واردات فرش دستباف طی سال های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ می پردازد. همانطور که ملاحظه می شود، در مجموع در سال ۹۴ حدود ۴۱۲ میلیون دلار صادرات فرش دستباف داشته ایم که نسبت به سال قبل حدود ۲ درصد کاهش داشته است. سهم صادرات فرش دستباف از کل صادرات غیرنفتی در سال ۹۴ حدود ۱/۲ درصد بوده که تغییر قابل توجهی نسبت به سال ۹۳ نداشته است.

۳) تحولات بخش گردشگری

۳-۱- گردشگران ورودی و خروجی

آمارهای بخش گردشگری طی سالهای ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ در جدول (۴) ارائه شده است.

در سال ۹۴ حدود ۵/۲ میلیون نفر به کشور وارد شده‌اند که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل حدود ۳ درصد رشد داشته است. بیشترین و کمترین تعداد گردشگران ورودی در سال ۹۴ به ترتیب با ۱/۶ و ۱ میلیون نفر مربوط به فصل‌های تابستان و زمستان می‌باشد.

تعداد گردشگران خروجی در سال ۹۴ نیز حدود ۶/۶ میلیون نفر بوده که در مقایسه با سال گذشته ۱۰/۸ درصد کاهش داشته است. وجود ناامنی در کشورهای همسایه می‌تواند یکی از عوامل کاهش سفرهای خارجی باشد.

بررسی تراز گردشگری کشور از لحاظ تعداد گردشگر مؤید کسری تراز در این بخش می‌باشد. همانطور که در جدول (۴) ملاحظه می‌شود، با کاهش گردشگران خروجی وضعیت تراز گردشگری در سال ۱۳۹۴ بهبود یافته است.

واردات فرش دستباف در سال ۱۳۹۴ حدود ۳۶۸ هزار دلار بوده که نسبت به سال قبل افزایش ۳۳ درصدی داشته است. سهم واردات فرش دستباف از کل واردات کشور نزدیک به صفر است. کاهش تراز تجاری که دلیل آن کاهش صادرات و افزایش واردات است، علامت منفی برای اقتصاد این بخش می‌باشد.

جدول (۲)، مقایسه صادرات و واردات صنایع دستی (ارقام به میلیون دلار)

رشد	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۳	دوره زمانی
۱۳	۱۷۴	۱۵۳.۷	صادرات صنایع دستی
-۲۳	۲۲.۴	۲۸.۹	واردات صنایع دستی
۲۲	۱۵۲	۱۲۵	تراز تجاری صنایع دستی
-۲	۳۵۷۵۰	۳۶۵۵۵	صادرات غیرنفتی
۲۵	۰.۵	۰.۴	سهم صادرات صنایع دستی از صادرات غیرنفتی (درصد)

مأخذ: دفتر صادرات صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

جدول (۳)، مقایسه صادرات و واردات فرش دستباف (ارقام به میلیون دلار)

رشد (درصد)	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۳	دوره زمانی
-۲	۴۱۲	۴۱۹	صادرات فرش دستباف
۳۳	۰.۴	۰.۳	واردات فرش دستباف
-۲	۴۱۲	۴۱۹	تراز تجاری فرش
-۱۲	۳۵۷۵۰	۳۶۵۵۵	صادرات غیرنفتی
۹	۱.۲	۱.۱	سهم صادرات فرش دستباف از صادرات غیرنفتی (درصد)

مأخذ: سازمان توسعه و تجارت و محاسبات گزارش

جدول (۴): گردشگران ورودی و خروجی (نفر)

سال	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۴	درصد تغییر
گردشگران ورودی	۵۰۴۴۰۱۲	۵۱۸۱۰۱۸	۳
گردشگران خروجی	۷۴۴۷۱۴۷	۶۶۴۰۴۳۸	-۱۱
تراز گردشگری	-۲۴۰۳۱۳۵	-۱۴۵۹۴۲۰	-۳۹

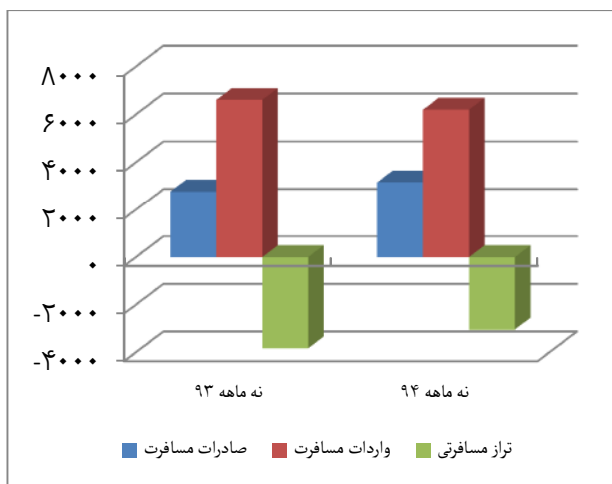
مأخذ: معاونت گردشگری و محاسبات گزارش

جدول (۵): واردات و صادرات مسافرت (ارقام به میلیارد دلار)

سال	۹ ماهه ۱۳۹۳	۹ ماهه ۱۳۹۴	رشد
صادرات مسافرت	۲۸	۳۰۲	۱۴
واردات مسافرت	۶.۶	۶.۲	-۶
تراز مسافرتی	-۳.۸	-۳	-۲۱

مأخذ: بانک مرکزی و محاسبات گزارش

نمودار (۱)، مقایسه صادرات و واردات مسافرت

لازم به ذکر است که در سال ۱۳۹۴ به ترتیب کشورهای عراق، آذربایجان، افغانستان، ترکیه و ترکمنستان به ترتیب بیشترین گردشگران ورودی به کشور را داشته‌اند.

۲-۳- واردات و صادرات مسافرت در تراز ارزی کشور

در جدول (۵)، آمارهای مربوط به واردات و صادرات مسافرت در نه ماهه منتهی پاییز سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ ارائه شده است. در نه ماهه منتهی به پاییز سال ۱۳۹۴ واردات مسافرت با حدود ۶ درصد کاهش نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۶/۲ میلیارد دلار و صادرات مسافرت با حدود ۱۴ درصد رشد نسبت به دوره مشابه سال قبل به رقم ۳/۲ میلیارد دلار رسیده است. تراز مسافرتی در این مدت منفی بوده و با کاهش حدود ۲۱ درصدی نسبت به سال قبل به حدود منفی ۳ میلیارد دلار رسیده است که به لحاظ عملکرد اقتصادی نشانه مثبتی برای تجارت این بخش محسوب می‌شود.

۴) گزارشات بین‌المللی در خصوص گردشگری

در این بخش به بررسی آخرین گزارشات در خصوص آثار گردشگری بر اقتصاد ایران پرداخته می‌شود که از گزارش سال ۲۰۱۶ شورای جهانی سفر و گردشگری^۱ استخراج شده است. جداول (۶) و (۷) به بررسی آثار سفر و گردشگری بر تولید ناخالص داخلی کشور در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ می‌پردازند.

^۱. World Travel & Tourism Council

البته با توجه به اینکه محاسبات مربوط به حسابهای اقماری گردشگری (TSA) در ایران انجام نمی‌شود، اعتبار و دقت اعداد و ارقام منتشر شده در گزارش فوق مورد تردید می‌باشد.

سهم مستقیم سفر و گردشگری بر تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۱۵ حدود ۱۰ میلیارد دلار برآورد شده که این رقم در مقایسه با سال ۲۰۱۴ حدود ۱۱ درصد رشد نموده است. ایران به ترتیب در رتبه‌های ۳۸ام جهان و چهارم منطقه پس از کشورهای ترکیه، عربستان و مصر قرار گرفته است. سهم کلی سفر و گردشگری نیز با رشد حدود ۹ درصدی، ۲۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ ارزیابی شده که از این حیث، ایران به ترتیب در جایگاه ۳۸ام جهان و چهارم منطقه قرار گرفته است.

جدول (۶): سهم سفر و گردشگری بر تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۱۴ (ارقام به میلیارد دلار)

رتبه در منطقه	رتبه جهانی	میانگین جهان	میانگین منطقه	مقدار	آثار
۳	۴۱	۱۹.۴	۵.۷	۹.۱	اثر مستقیم (میلیارد دلار)
۴	۴۰	۵۸.۳	۱۵.۴	۲۵.۱	اثر کل (میلیارد دلار)

مأخذ: شورای جهانی سفر و گردشگری، ۲۰۱۵

جدول (۷): اثرات اقتصادی سفر و گردشگری بر تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۱۵ (ارقام به میلیارد دلار)

رتبه در منطقه	رتبه جهانی	میانگین جهان	میانگین منطقه	مقدار	آثار
۴	۳۸	۱۹	۵.۶	۱۰.۱	اثر مستقیم (میلیارد دلار)
۴	۳۹	۵۶	۱۵	۲۷.۳	اثر کل (میلیارد دلار)

مأخذ: شورای جهانی سفر و گردشگری، ۲۰۱۶